

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

TÖBB ESZTERGOMI INTÉZET S A BARSÍ GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik e lap minden héten egy-szer; vasárnaponkint.

Szerkesztői szállás Buda-utczán
Taxner-féle ház az emeleten, hová a kéziratok s előfizetési pénzek küldendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS
SZERKESZTŐ:

SÁNTHA IGNÁCZ.

5. SZ.

Előfizetési feltételek:

Félévre . . . . . 3 ft. — kr. o. é.

Negyedévre . . . . . 1 " 50 " " "

Egy óra . . . . . — " 50 " " "

Egyes szám 15 kr. o. é.

Hirdetmények a legjutányosabb áron vétetnek föl.

Alapítsunk nemes szőlőszetet.

Nem azokhoz szólunk, kik a szőlőszetben eléggé okultak. Azon megyebeli testvéreinkhez fordulunk mi, kik e hasznos szakban mégis kevesebbé jártasak; elmondván nekik legjobb tudomásunk szerint, bár e helyen a részletekre ki nem terjesz-kedhetőleg, hogy mikint alapítsanak alkalmas dül-
lőkön, finom bort kielégítő áron fizetni hajlandó felsőbb belfogyasztás által hasznosigérőleg köve-
telt nemes szőlőszetet.

Megvalljuk őszintén, hogy a nemes szőlőszet megalapításánál sok éles megfontolásra van szükség; mert kétséget nem szenved, hogy ez nagyobb, s föltétlenebb költskezéssel, s mennyiségileg keve-
sebb termésekkel jár, mint az alsóbb rendű szőlő-
szet. Itt mindent a szőlőtermés kitünő minőségével, s értékével kell elérni. Ha a közönséges szőlőszet szőlőtermése 1 catastrális holdon 20 akó 4 oszt. ftoz bort ad ki; akkor a nemes szőlőszetének any-
nyi téren legalább 10 akó 10 osztr. ftoz bort kell kiadni, hogy a versenyt tiszta haszonra nézve ki-
állhassa. Ha ez nem sikerül neki, úgy kész a szőlő-
szet anyagi veresége. Azért a nemes szőlőszetnél főtekintetünk a hegy, s halomoldalak déli, vagy at-
tól nem nagyon eltérő délkeleti, s délnyugoti fekvésére, a talajminőségére, s hazai nemes szőlőfajokra legyen irányozva. Északi expositio, vizenyős alr-
tegű talaj, s paraszt szőlőfajokkal magasabb szőlő-
szeti célzt elérni nem lehet. Mind a nemes mind a közönséges hazai szőlőfajokra nézve gazdasági egye-
sületünk kísérleteitől remélünk idővel biztos utba-
igazítást.

A nemes szőlőfajok megválasztása után helyes szőlőtérre irányuljon figyelmünk. A kiszemelt-
tér megelőző évben kellőkép megtrágyáztatik, s előkészítő megmivelletés végett kapás növények-

kel beültetetik, mire a kapás növény eltakarítása után a nemes szőlőszetnél felette kívánatos alr-
teg csere (rigolirozás) következik, mely a gyökérélet mélyebb megalapításával a szőlőültetvénynek tar-
tosságot szerez.

A további trágyázásra nézve Guyot francia szőlőszet napnál világosabban bebizonyította azt hogy a termék minőség kára nélkül lehet, sőt kell is a szőlőt minden harmadik évben, körülmények-
hez képest még sűrűbben trágyázni; mert a trágya a szőlőtő tenyész-élete fölvidítésével szükségkép a termékminőség javulását is eredményezi. Szerinte a trágyázás határa ott áll, hol a szőlőtő bujasága kezdődik, melyet minthogy a termés mennyiség, s minőség csökkentésével csak fát nevel, kerülni kell. A trágya, minthogy a szőlőtő nem egy nyári, ha-
nem hosszabb életű, s keményebb természetű növény, lehet éretlenebb istállóí, sőt még jobb a ne-
hezen korhadó. A trágyázás idejét illetőleg a ter-
mékminőség érdekében csak az kívánatos, hogy főleg ha sűrűbb a szőlőültetvény, a trágya őszkor alkalmaztassék, s bekapáltassék; nehogy késő ta-
vaszon alkalmazva, fűrök fejlődéseig elhuzcolható tömegesebb kigőzölgéseivel a szőlő gyümölcs mi-
nőségét közvetlenül érinthesse.

A kiültetést körülményekhez képest iskolás, gyökeres, csirás, vagy sima vesszőkkel csövek után eszközölhetjük. A drágafajokat rügyvetés után száporíthatjuk meg. Megyénkre nézve a csirás vessző ültetését tartjuk legcélszerűbbnek azért: mert ered-
ménye biztos, idő kimélettel jár, s pár heti csiráz-
tatás után a szőlő dülőbe való egyenes kiültetést semmi nem akadályozza. A csirás vessző akkor legalkalmasabb ültetésre, midőn gyöngén kipattog-
zott, későbbre halasztva az erősebben kifejlett gyö-
kérszakal ültetéskor könnyen letöredeznek. Az ül-

tetés alá vett szőlőfajok pásztánként egymástól elkülönítve ültetendők el. Ezen eljárás könnyíti a művelést, lehetővé teszi a fajonkénti külön szüretet, s biztosítja a borjellemét. Zagyvalékos fajú szőlőültetvény jellemes bort soha sem fog adni. Egyszer egyik, másszor másik szőlőfaj termése egészben, vagy részben marad el, mely körülmény a bor lényegét esetenként megváltoztatja. Ily szőlőből szüret bornak jelleme minden évben a szőlőfajok szám, s termés aránya szerint változik.

A döntés, eltekintve száraz évi életveszélyes esetlegeitől, itt különösen mint minőségromtó kerülendő, s a szőlőben támadt hézagok új ültetéssel pótolandók ki. Ezen eljárást követi Rajnavidéke, s több más táj, mely a nemes szőlőművelést tűzte ki célul. Ugyan is: az anyatóke lefektetése után, a gazdaságot gyermekeire átruházó családapakint, nyugalomba lépven, az önfentartás gondjait a döntés által belőle származott föntjáró gyökerei, száraz talajban, s évben kiszáradás veszélyének kitett ifjú tőke családnak engedi át, melynek ereje két célra: gyökér s gyümölcs képződésre fordulván, Guyot bebizonyította, hogy az a termékminőség rovására is történik, mely annál értéktelenebb lesz, minél több gyökér pártá képződött s minél nagyobb mérvben döntöttünk. Ha ezt a döntés barátjai kétségbe vonják, ám szüreteljék le külön egy fajról ugyanazon körülmények között az anyatóke s döntés gyümölcsét, s én tudom, hogy izlelés után is megtalálják a kettőnek bora közötti feltűnő különbséget. Minthogy a porhajtások is a föld alatt meggyökereznek, s a döntéshez némiképp hasonlítanak, a meghagyott szálvesszőket föld alá hajtani nem tanácsos. Igaz, hogy az ültetett fiatal tőke is a gyökér képződés tartama alatt silányabb gyümölcsöt hoz, de évenkénti hézagpótló új kiültetés mellett aránylag kevesebb lesz minden évben az úgy is külön szüretelendő értéktelenebb gyümölcs; mert nem termeltetik el évenként silányabb tőkenyerés mellett a borminőség rovására annyi anyatóke, s tartósabb lesz az új kiültetésű tőke élete.

Az ültetésnél tekintet legyen, hol lehet, a sorok észak déli irányára, azoknak 3 láb, a tőkéknek 1½ láb egymástóli távolságára, s a szőlőtalajnak minden heterogén növényektől való tisztán tartására. Az északdéli irányu, kellő távolságu, s tisztán

tartott sorok között szabad a viláosság, s légnek útja, melyek a szőlőgyümölcsnek érlelő tényezői. E két tényező állandó, s nagymérvű lekötélézése nem kimélhető költséggel, s fáradsággal miveletünk legfőbb célja legyen. Ehez képest a jó karókról nem szabad feledkezni. Csak az első kapálás történjék mélyen, a többi az időjárás, s talajához képest minél földszintesebb, s gyakoribb legyen. A következő termés megóvása tekintetéből a levelezésre, s hónalj tördelésre legkiválóbb gond fordítassék. Népszokástól eltérőleg a meghagyott tőkehajtások alsó levelei első kötözéskor a jövő termelés feladásával le ne kopasztassanak. A hónaljak a gyümölcshozó rügyek kifejlődhetése végett nem a főhajtások rügyei alatt közvetlenül hanem második hónalj izen törendők le, A megmaradt főhajtások a fürtök beszorítása nélkül karóikhoz kötözendők. A szálvesszők földbehajtás végett a földhez közelebb, s vízszintesen kötöztessenek ki. A tisztán tartást célzó miveletek folytatandók.

Az időjáráshoz képest lehetőleg elhalasztott szüret kétszerre intéztessék úgy: hogy a legkifejlődtebb fürtök a nemes bor számára először válogattassanak ki; — az elhagyott fiatal tőkefürtök, s egyéb kifejletlenebbek közönséges bor számára másodsor szüreteltessenek le. Erre következik a bor helyes kezelése, mely már a borászat dolga.

(Folytatjuk.)

Huszár György.

„Dalabáj.”

Csattogj, csattogj kis madarkám!

Zengd szabadságod dalát:

Bájdaloddal üdvözdöl a

Tavaszi ifju hajnalát.

Üdítsd fel bánatos szíved

Csattogó kis madarkám!

Tán a bájos arcú hajnal

Egy mosolyt még vet reám.

A piros arcú hajnal vig

Dalra gerjeszt kis-zenért.

Hah! csak az én szívem bús dalt

Zenget, — egy szabad honért!

Thuránszky Nándor.

TÁRCSA.

Néhány szó az eperfa- és selyemtenyésztésről, valamint annak hasznairól helyi körülményeink

között.

(Folytatás.)

II.

b) A helyiség belső elrendezése.

Adjon Isten! Kedves atyámfiái. Talán még nem feledtéték el a lefolyt évben e lapok utján

megjelent soraimat, melyekben a selyemhernyó tenyésztéséről szólottam; ezt a be nem végzett szálát akarom én ez—idén tovább fenni, s ha Isten engedi bevégezni, csak arra kérlek kedveseim hogy ne hagyjátok szavaim a pusztában elhangzani, hanem gondolkozzatok egy kissé e tárgyon és nagyon reménykedem, hogy elméledestek eredménye az lesz, mi az enyém: névleg, hogy Esztergom fekvése, a selymerek tenyésztésére igen-igen

alkalmas, s hogy a haszon, — mi ezen ipar-
ágból, mely Lombardiát Európa édenére tevéreánk
szegény Észtergom lakóira háromlanék — nem
csekélység, amint azt alább néhány szóval ki fogom
mutatni. Nem képzelhetitek mennyire sajnálom,
hogy tavál nem folytathattam ismertetésemet, ám,
az ember tervez. . . s végre is ami halad, nem ma-
rad tehát a dologra.

A selyemhernyóknak szánt növelő-hely bel-
rendezése nem csekély fontosságu, mert a siker et-
től nagyban függ s aki a hernyók — majdnem
mondhatnám — kényelmes elhelyezéséről, s az e
lapok 1864-ik évi 27. sz. közlött utasításról meg-
feleldezik, az ne is számítson arra, hogy hernyói-
ból haszna lesz, mert azok ideje korán tömegesen
kivesznek. A hernyó-métely a selyem-tenyésztő
gazdára az, mi a kertészre a ragya, a mi a borászra
a fagy. — Nem fogod kedves atyámfia tehát szem-
elől téveszteni a főlebb említettét, s a hernyó-ter-
melésre szánt helyiség belsejében ekép rendel-
kezel. —

1-ör. Ki kell az ily helyiségből a butort hor-
dani, ezt pedig azért, mert a hely kell és, de főleg
azért, nehogy az ily butorban szállásoló egerke re-
ményed tönkre tegye.

2-or. Póznádból vagy léczekből könnyű laj-
torjákat kell készíteni, melyek fokai körülbelül
egy lábnyira legyenek egymástól, az ily elkészített
lajtorják legalkalmasabban a szoba sarkainál állit-
tathatnak föl és szögekkel a menyezet és padlóval
amugy igazán megerősítendő; ha a szoba hosszú
középre is lajtorját kell állítani.

3-or. Az ily elrendezett lajtorják fokaira gyü-
mölesszáritó alakú, könnyű, asztalfia szerű, ráma-
kat kell helyezni, mely ráma alja azonban nem
deszka, hanem szorosan egymás mellé kötözött,
vagy bármiként egymásmellé erősített, simára há-
molt, vékony fűz vesszők, vagy ugyanigy elké-
szített nádszálakból álljon.

Ha ily rendezve tisztán tartva, különösen a
pókok, egerek stb.-től megóva van a helyiség, a
tenyésztő-gazda örömmel fogja látni a kezdetben
néhány vonalnyi hosszúságu hernyókat napról
napra növekedni és a tisztán tartott rámaakra hin-
tett eperfa leveleken hemzsegni.

Hogy némi előízét adjam az aránylag rövid
fáradtságot jutalmazó haszonnak, elmondom, hogy
 $\frac{1}{2}$ lat tojást, — két lajtorján elhelyezett, egy öl
hosszu $2\frac{1}{2}$ láb széles, — az említett módon el-
készített rámán, 5—8 mázsa eperfa-levéllal
föl lehet nevelni. Melyből ha a peték termők vol-
tak s nem érte a hernyókat métely, illő bánásmód
mellett 16—21 font gubót nyerhetni, s ennek
ára ugyanannyi forint.

Nem rosz volna! feleled kedves atyámfia, nem
bizony, viszonzom én, s mi több nem is kell hozzá
sok fáradtság, de akkor jó eleve gondoskodjál

eperfákról, s ne röstelj körmére koppantani annak a
pajkos suhancznak, ki az Ispotálysoron lévő, alig
néhány éves fácskákra — melyek mellesleg legyen
mondva nem a legjobb talajba ültetvék — föl mász,
s a törzságakat tördeli; aztán meg ha látod a ko-
mád tehenét e fákhöz dörzsölődni kurjants rája
egyét, hidd el, nem szakad meg bele a torkod. Is-
ten velünk!

Edömér.

A r á g a l m a z ó.

(Eredeti beszély.)

Irta: **Vatai Gyula.**

(Folytatás.)

Egymást átölelve és hosszan egymás szemibe
nézve ültek csendesesen, hallgatagon. Nem szóltak ajkaik,
de szívük dobogása annál többet árult el s érzelmeik
összhangjában annál több boldogság rejlett. . .

A csendet a szolga megjelenése zavará meg, aki
Óvári Bélát jelenté be. . .

— Hah! a gyalázatos! — kiáltá Emil ülését el-
hagyva. —

— Két percz mulva jöhet Óvári ur! — hangzott
a parancs Elvira ajkairól. —

— Kedves Elvirám! nekem nem lehet vele talál-
koznom — mondá Emil miután a szolga távozott — mi
halálos ellenségei vagyunk egymásnak. —

— Igazad van, ti ne találkozzatok, te heves vér-
alkatu vagy, még valami baj érhetne, féltelek. Vonulj
e mellék szobába, hamar el fog távozni, miután anyá-
mat nem leli itthon, innen te is hallgathatod csevegé-
seinket. —

Emil gyermekileg engedelmeskedett kedvesének,
sietve haladt a kijelölt szobába s miután annak ajtaját
gondosan maga után zárta, mozdulatlanul állt meg, gé-
pileg figyelve. . .

Azonnal koczogás hallatszott a külső ajtón s
mindinkább közeledő léptek. . .

— Ah Óvári ur — hangzott Elvira ajkairól — ön
oly régtől nem mutatta magát, már azon gondolatra
jöttem, hogy a minapi leczkéért neheztelt meg. —

— Legkevesbé nagysád — ellenveté Óvári közö-
nyösen — elfoglaltságom nem engedé. —

— Hogy van mégis, ön a napokban kétszer is
volt anyámnál látogatáson — arra ugy-e bár volt ideje?
— kérdé szemrehányólag a bájos hölgy. —

— A közöttünk levő ügy fontossága kívánta úgy.

— Szép fontos ügy, tudok mindent — veté közbe
Elvira — ön rágalmazni szokott.

Óvári némán, sápadozva ült, ingadozni érzé szé-
két, tagjai reszkedtek.

— Tudok mindent — folytatá a szép hölgy — ön rágalmazó, ön egy ifju gyengéit — föltéve, ha bir ilyenekkel — fölhasználva hihetlen koholmányokkal törekedik becsületét megsemmisíteni, vagy legalább is aláásni. —

— Bocsánat szép Elvira — mentegeté magát Óvári — kegyed rosszul van értesülve. —

— Oh nem — rebegé Elvira — anyámnak is már terhére van aljas rágalmaival, ő is átlátja, hogy mind az, amit ön beszélt merő rágalom, hitvány költemény; azért mostani leczkém abból áll, hagyjon fel ön másnak ártalmára nyelvét koptatni, amit másról tud, legyen az jó vagy rossz, tartsa meg magának, ígérje meg hogy megteendi, különben nem jó barátok leszünk. —

— Mindenesetre szép Elvira rosszul van értesülve, itt személy tévesztés fordul elő. —

— Nem, épen nem, ha bizonyoságot akar ime olvassa — e szavakkal Elvira egy félig összegyöngyölt papirtekercset vön elő zsebéből átnyujtá Óvárinak. —

Ez saját kezű levelére ismerve forogni érte maga alatt a földet . . . eszmélete zavart lön . . . arcza elhalványodott . . . szemei szokatlan fényvel tündököltek . . . egész testén az elfogultság fölismerhető rágásai vonultak át . . . beszélni akart, de nem volt elég ereje, menteni akarta magát, s nem talált szavat, ereje cserbe hagyta őt . . . Föl akart kelni, hogy távozzék, de inai reszkedtek, alig birt néhány lépést előre tenni, s ismét visszatántorgott székébe. Most néhány pillanatra csend lön.

Elvira belsejében a boszu érzete lángolt . . . Óvári keblében a föl-föltünedező becsület érzet s az egykori káröröm keltek kétes harcra . . .

A csendet Elvira zavará meg.

— Látja Óvári ur, hogy aljas czéljai fölfedezve vannak — mondá Elvira győzelem pirral arcán. — Egykor anyámnak ön kedvence volt, ön volt a választott, anyám engem az ön nejevé szánt, azon gondolatban, hogy vonzalmat érzek ön iránt; de tudja meg, a szívnek saját jogai vagynak, melyek nem külsőség, hanem belérdem által engedik magukat vezetetni, s melyeket elfojtani nincs erő, nincs hatalom. Midőn ön észreuvé, hogy szívem jogával élve inkább Bényei Emilt kedvelem, rágalmaival állt elő, s anyám előtt, nem is említve másokat, őt úgy festé le, mint iszákos kéjjenczet, aki egész éjjeket tölt el kártya asztal mellett s könnyelműen rossz társaságokba elegendik, a bor és egyéb kártékony italok mértéktelen használata által egészségét rontja és életét rövidíti . . . Igazat mondok ugy-e? . . . Ön hallgat, nincs egy szava sem, melyet mentségére hozhatna föl? . . . Anyám kezdetben hitt önnek — folytatá nyugodtan Elvira — mennyit kelle elhallgatnom, mennyit szenvednem. Anyám megtiltá Emil látogatásait elfogadnom; tudja ön mi ez? . . . azt gondoltam szívem megszakad a fájdalom miatt, nem láthatni azt, kit szeretünk, kinek jelenléte kimondhatlan boldogság előttünk, büntelen megfosztva lenni ama élvezettől, mit kedvesajka csevegése által előidézett, meg-rabolva, eltaszítva lenni attól, kinek lépteit a távolból is fölismerjük s hangjától mindig kísérvé gondoljuk magunkat.

. . . Én szenvedtem . . . naponkint láthatóbb lön rajtam a belküzdélem . . . arczomról mindinkább tünedezett a pir . . . a vidorság ismeretlen lön előttem, mindinkább magamba vonult levék. Anyám végre észreuvé a rajtam történt változást, győzött s szeretete az ön hitegetése által keblében támadt elhidegülés fölött . . . s én Bényei Emilt ismét láthattam, a viszontlátás öröme gyógyírja lön keblemnek . . . érzem, hogy előbbi boldogságom viszszer, hogy szívem szabadabban doboghat, lellem rugékonysága s evvel vidorságom ismét a régi lön . . . De legyen elég, még sokat idézhetnék föl a multból . . . végre tudja meg ön, hogy én csak Bényei Emil arája leendek . . . — e végső szavakat Elvira meghatóan, lelkesülve mondá, s gyorsan távozott.

Óvári magán kívül volt . . . a vád igazsága, a bájós hölgy jogos szemrehányása eszméletétől rövid időre megfoszták, de csakhamar magához tért, s most, midőn minden oly világos lön előtte; a levél, Elvira birtokában csalhatlan vádlóként lépett képzelete elé . . . a sötét valócsalódását százszorosan fokozá s minden levertsége mellett is erőt adott neki, hogy kinhelyét elhagyhassa . . .

. . . A másik pillanatban Elvira Emil karjai közt nyugodott . . . az ifju csókjaival halmozá el kedvese kipirult arcát s szemeit hosszan pihenteté Elvira fölnyiló s bezáruló sötét kék szemein, melyek tisztán elárulták a belküzdélmét, a kétes tusát szív és indulat közt, midőn ez utóbbi a kebel hullámlásán, a szív heves dobogásában keresett szabadulást . . . Az ifju csókjai életerővel birtak, . . . Elvira lassankint magához tért s mint a félénk gyermek, midőn rémképei megjelennek, szorosabban anyjához simul, az ébredő lány is erősebben füződött kedveséhez . . .

— Végy magadon erőt Elvirám — rebegé halkan de egyszersmint türelmét veszve az ifju — az indulatoskodás fölötte ártalmas, feled a közel multat, ellenséged megalázva tied a győzelem, tied szívem, mely boldogságát csak benned találja föl.

— Köszönöm Emil! — susogá csendesen a lány — ha tettem olyat amivel veszélyt okozhatnék magamnak, tulajdonítsd szerelmemnek, mely becsületedet többnek tartja életénél. —

— E készség jutalmat érdemel — mondá az ifju kedvese homlokát néhányszor megsókolva.

— Elég jutalom szerelmed — válaszolá a lány. —

— Az tied életemmel együtt. —

— S én boldog vagyok! — egészíté ki Elvira, szava-it öleléssel kísérvé.

Csend lön . . . csak szív és érzelem folytatták néma csevegésüket . . . s bár a két egymásért égő lélek beszéde szótalán, mégis sokat mondó . . .

A csendet Várnainé belépte zavará meg, ki most tért vissza látogatásaiból; arcán szokatlan titok rejlett s némi elegye a kíváncsiságnak, melynek kimagyarázása a lavateri tudomány körébe vág, mely az arczvonásaiból, szóval az emberi alkotás kül formáiból következtetést akar vonni belérzelmeinkről . . .

(Vége köv.)

Városunk mozgalmái.

— *Istenben boldogult* Tóth Imre püspök s esztergomi kanonok végrendeletéről — hiteles kútfőből — annyit hallottunk: miszerint ingatlan birtokait u. m. földeket, réteket, kerteket, szőlőt, természetben hagyományozta egyenkint megnevezett rokonainak, ezenfölül pedig mintegy 19,000 forintra menő készpénz hagyatékot tett, legtöbbnyire rokonai számára. A rokonok mind városunkban laknak és számra 35-en vannak, kik a végrendeletben mint részesek fölemlítvék, egyik egy, másik más alakban levén részes a boldogult és boldogítónak adományában. Szerk.

— *Vétkes gondatlanság.* Mult napokban megyénk egy előbbkelő hivatalnoka, szokott esti sétája alkalmával bizonyos bolt előtt megállván, annak ajtajából kiható lámpa világosságánál vön ki czukrot borítékából köhögésének enyhítéséül használandót; amidőn onnan, — a réz edények tisztítására használt — eczet, vitriol és választóvizzel töltött edényből végig öntetett. Szerencse, hogy az ruháját érte csupán, és csak néhány csepp a szemének külső részét azon pillanatban, midőn a czukor kibontásával foglalkozott, különben ha föl néz, ez égető szer rögtön elojtja szeme világát.

Igaz ugyan, hogy az illető vigyázatlan ficzko azóta már lakol, és hiszszük, hogy emlékezetében marad ez évi farsang néhány napja, melyet a hűsön töltend, de azért még sem hagyhatjuk észrevétel nélkül, és pedig annál kevésbbé, mert ugyanazon napokban, egy másik tisztos személy öntetett le azon szerint egy másik boltos ajtajából estefelé arra mentében. Azért ajánljuk az érdekelt — ily esetekben mindenesetre felelős — főnököknek: mi szerint az ilyen, — a policia ellenes és több baleseteket valamint szerencsétlenségeket előidézhető — gondatlan szokásoktól alárendeltjeiket komolyan eltiltani sziveskedjenek. — Szerk.

— *A mult számunkban „Typhus“ra* vonatkozott megnyugtató soraink igazolásaul, szerencsések vagyunk a t. közönséggel e következő orvosi jelentés kivonatát közölni: „Az Esztergom városi gyógyintézetben folyó 1865. évi január hó 1-jétől 26-ig — 61 beteg közt a jelenleg uralgó járvány hagymázban (Typhus) 21 volt, kik közül rendes gyógykezelés és szorgalmatos gyámolás mellett 20 felgyógyult, egy pedig meghalt, ez is a betegség legfőbb lépcsőjén csak nem vég vonaglás közt hozatott az intézetbe.

— *A Schwarz-féle lövölde* helyiségében mult csütörtökön, a helyben állomásozó cs. k. vadász-zászlóalj tisztjei által rendezett második „Tiszti Zártkör“ czim alatt ismeretes tánczvigalom is sikerült. Ebben azonban szebbszámmal volt — ily alkalommal az elv, rang és születés különbséget ismerni nem akaró — közönség. A női öltözetekcsinja, a mulatók illedelmes jó kedvük is, fölül multa az előbbit. A tánczterem falazata, és a zenekarzat nemzeti kokárdákkal és három színű függönyökkel — mondhatni — izletesen volt feldisztatva, és ez igen vidor hatást látszott gyakorolni a szép számú vendég-koszoru kedélyére, mit a rendezőség lovagias kimélyének tu-

lajdonithatni leginkább. Tartott reggeli 4 óráig. Mint többektől hallók az utolsó, mely febr. 16-án fog rendeztetni e kettőnél is diszesebb leend.

Halálozások.

Nedeczky Kálmán, gyermekeivel *Tiborc*, — *Ödön*, — és *Izidora-Agnessel*, — *Nedeczky Flór*, — *Sándor*, — *Károly* özvegye szül. *Pyber Janka*, *Izaura* s *Vincze* gyermekei nevében, — és *Nedeczky Gáspár*, — más részről pedig *Szokmáry Eleonora* férj. *Kanovich Lászlóné*, fiával *Nándorral*, — *Szokmáry Endre*, — *Nep. János*, — *Judit* férj. *Nedeczky Istvánné*, — *Vincze* özv. *Palugyai Flórné* és *Franziska* — fájdalomtelt szívvel tudatják tisztelve szeretett unoka testvéröknek s illetőleg nagynénjöknek

alsó-lészkói

Ordódy Jozéfa

kisasszonynak

f. évi január hó 11-én reggeli 8 órakor, — szélhűdésben, — a haldoklók szentségének ajtatos felvétele után, 5 napi betegeskedés folytán — példás életének 62-ik évében — történt csendes elhunytát. —

Siskovits Ödön cs. k. hivatalnok és *Amália* fájdalommal szívvel tudatják szeretett testvérüknek

Siskovits Antonia

kisasszonynak

f. é. január 20-án éjjeli 11 órakor — inlázban — a haldoklók szentségei ajtatos felvétele s 11 napi betegeskedése után életének 32-ik évében történt elhunytát.

Molnár Petrovics Hermin, szívbeli mély fájdalommal jelenti felejthetetlen férjének

Molnár Pál

hites ügyvédnek ¹⁾

e folyó hó 22-én estveli 6 órakor, az ajtatos szentségek felvétele után, élte 48-ik, házasságának pedig 20-ik évében agyvelő szélhűdés következtében jobb életre lett elszenderültét, — a boldogultat gyászba borult özvegyén kívül mély bánattal kesergik testvérei *Molnár Márton* hites ügyvéd, *Molnár István* gazdatiszt, *Mária* férjezett *Gábris Gábornő*, *Julianna Halhegyi Ferencznő* és *Katalin*, *Blaha Antalnő*, unokaöccsei *Molnár Ágnes* és *Mária*, *Gábris Hermin*, *Halhegyi Ferencz*, *Sándor* és *Márton*, *Blaha Gizella* és *Ilka* ugy számos rokonai és barátjai.

Licsaer József Esztergom sz. kir. város bírása

¹⁾ A forradalom alatti „Szegedi“ lapnak utolsó szerkesztője.

ját — úgy gyermekei *Horváth* szül. *Licsaer Anna*, *Joséfa* és *Ida*, úgy unokái *Stéyer Gyula* és *Mária* nevében fájdalmas szívvel tudatja szeretett nejének illetőleg anyja és nagyanyjának

Licsaer szül. Freund Francziskának

folyó hó 24-ik napján reggeli 6 órakor — a halottas szentségek ajtatos felvétele után életének 58-ik évében, — tüdővész okozta gyászos elhunytát.

Béke hamvaikra!

Vegyes hírek.

+ (A magyar kérdésben) naponkint többel tűnik fel arra nézve, hogy a bonyodalmas ügy végleges kiegyenlítése komolyan megkezdetik. Az I. T. egyik számában olvassuk, hogy a m. kir. kancelláriának azon felterjesztésére, hogy az igazság szolgáltatási és igazgatási rendszert illető reformok királyi javaslatok alakjában az országgyűlés elé terjesztessenek, *legfelsőbb helyről a helyben hagyó válasz leérkezett.*

Ezen határozat kapcsában intézkedés van téve, hogy a *hétszemélyes táblánál s a királyi ítélő táblánál is kiegészítő előadók alkalmaztassanak.*

Végül „az állítólag tegnap leérkezett legfelsőbb határozatok folytán — az országgyűlés hova hamarábbi egybehivatása, s ezzel a rendes állapotok létesíthetése végett a jelenleg rendkívüli fenálló ideiglenes intézkedések, különösen pedig a katonai törvényszékek működésének megszüntetésére vonatkozó előkészületek, s a legf. elhatározás elé terjesztendő javaslatok haladéktalanul munkába vétetnek.“

+ (Borzasztó bűnnék) jöttek nyomába Jávában. Mister Cornelis közelében néhány ur vadászat alkalmával az ottani erdőben egy elsoványodott majdnem mézítlen benszülött nőt talált a földhöz láncsolva, az örült-ség kinjaitól gyötörtetve. A vizsgálatból kitűnt, hogy a szerencsétlent, ki elébb tetemes vagyonnal birt, férje és bátyja már három éve tartották ezen borzasztó állapotban és embertelen férje csak csekély élelemmel látta el. Tizenöt személyt fogtak el, mint a bűn részeseit. I. T.

+ Oroszlán szelídítő veszélyben. Suhr czirkusában Pesten a kedden este tartatott előadás alkalmával Hermann oroszlán szelídítő életveszélyben forgott, amidőn az öt oroszlán nyers hus által ingereltetvén, az egyik Hermannra ugrott. Egy a ketreczen kívül álló szolga, ki ezt észrevé lövést tett, mire fölingerült állat pillanatra visszaugrott, de azután annál nagyobb ingerültséggel veté magát Hermannra, megmarta jobb kezét s két részre hasítá mutató ujját. A nézők rémülete pillanatonként növekedett. Vas-rudakat hoztak s ezekkel választák el a vadállatoktól. Hermann ki 8 sebből vérzett, szerencsésen kimenekült a ketreczből, de ájultan vitték el a térről. A baleset mint mondják az okozta volna, hogy Hermann ezuttal kisebb s vékonyabb ostort vitt magával a ketreczbe mint rendesen. r. l.

+ (A typhus áldozatai.) Az uralkodó typhus jár-

ványban Pesten 19 városi hivatalnok, tíz szolga, és husz pandur halt meg.

+ Öngyilkosságok vidéken. Szücs Károly, pápai főiskolai 8-ik osztályu növendék Városlődön, a nagy vendéglő udvarán, saját pisztolyával e hó 5-én szíven lötte magát. — Szatmáron pedig ujév első éjszakáján, ismeretlen okból, szintén egy gymnasiumi tanuló lötte magát föbe. Mint az ottani lap írja, az öngyilkosságra oly annyira eltökélve volt, hogy phosphort és galic-követ olvasztván fel, nem sikerülés esetére azzal szándékozott életét kioltani. Ez be is következett, a golyó nem jól talált s a szerencsétlennek volt még annyi ereje, hogy kigyja a mérget. Sz. H.

+ Balassa Gyarmatról írják, hogy Pon . . . c K—li-na fiatal báróhölgy hirtelen halállal kimult; állítólag gyűfával mérgezte meg magát szerencsétlen szerelem következtében.

Levelezés.

Révkomárom jan. 23. 1865.

T. Szerkesztő ur! Egy idő óta semmitsem hall, vagy legalább ön becses lapja hasábjain keveset olvas az ember rólunk szomszéd komáromiakról. Úgy látszik mintha nem is élénk, vagy mintha azok az erődítményekről felénk tátongó dictátorok csendet parancsolnának. Pedig hogy élünk s mozgunk daczára a kellemetlen roszt időjárásnak s a köztünk uralkodó hagymáznak, mely többeket beteg ágyhoz szegezve tart, s némelyeket sirba is szállított, — arról a városunkat különben is, de főleg farsang folytán átlengő vidor-elélnkség eléggé tanuskodik, — úgy is illik hogy mulassunk vigadjunk; hisz farsang van, és „ez az élet úgy se sok, használják az okosok“ vigadjunk tehát és mulassunk, ez fűszerezi életünket mindig, de főképen keserű napjainkban; de mulassunk okosan ne hogy teljesedjék rajtunk a közmondás: „néha reggel táncz estve pedig lánccz.“ — Igy mulatott városunk közönsége folyó hó 14-én a „Jó pásztorhoz“ czimzett szállodában, az levén ez idei farsangban első nyilvános tánczvigalom, melyet a kereskedelmi ifjuság rendezett. Válogatott és szépszámú közönség vett abban részt, annyira, hogy a különben tág terem szüknek bizonyult be. Szembetűnő volt azonban a férfiak s nők közti aránytalanság, amennyiben ezek száma nagyon is meghaladta amazokét. Csak is ezen körülménynek és korántsem ifjaink udvariatságának róható föl azon fatalitás, hogy a nők közül többen mint mondani szokás: „petrezzelmet árultak“ vagyis kedvük s szándékuk szerint nem tánczolhattak. Reméljük, hogy a tisztelt rendezők figyelme jövőre erre is kiterjed, s a bajon segitend. Második nyilvános jótékony czélú tánczvigalom a városi kórház javára február 1-én tartatik Nérey F. ur terében. Az eredményt annak idejében közlendjük. Azonfölül több zártkörű vigalmak, vulgo tarisznya vagy batyu mulatságok is tartatnak városunkban, majd itt, majd ott, — mint halljuk mindenütt vígan és jó sikerrel. — Ezek közt nem utolsó helyet érdemel az, mely a mult napok egyikén tek. Merényi György ur családja körében kedélyesen ment véghez.

Ez tulajdonképen csak gyermekek számára volt rendezve de biz ott tánczra kerekedtek a nagyobbacsok is. — Reményt táplálunk, hogy dalegyletünk t. elnöke is engedve a közóhajnak rendezend egy kedélyes estét. Mi legalább szíves örömet elmegyünk szórakozni. Ad vocem dalárda megjegyzésre méltónak találjuk, hogy ezen egyesület folyó hó 8-án tartá számos ugy pártfogó mint működő tagok jelenlétében második évi rendes közgyűlését. Nem csak annyiban bir e gyűlés nevezetességgel, hogy azt Ghicz Kálmán ö nagysága mint az egyesület tiszteletbeli elnöke is megtisztelte becses jelenlétével, megköszönvén az egyesületnek a benne helyezet bizalmat, — hanem azért is mert ugyanakkor indítványba hozatott, s határozatott, hogy ez egyesület jövőben zene s dalegylet legyen ; így állandóbb jövőnek nézhet elébe zsenge egyesületünk.

Épen midőn e sorokat írjuk, ablakjaink előtt gyászmenet vonul el, közte a megyei s városi tiszt karok élükön itt is köztisztelet s szeretetben álló főispáni helyettes s kir. biztos Liphay Gyula ö méltóságával folyó hó 21-én 31. évében, mellvízkórban kimult Henfner László megyénk első aljegyzőjének holt tetemét kisérvén az örök nyugalom helyére. Nyugodjék békében!

Korláth.

Felhívás.

A t. cz. kisdedovodai részvényesek felkértenek a második évi fizetés teljesítésére.

Ács Flóris
egyleti pénztárnok.

Számrejtvény

feladva:

Simonidesz Adolftól.

14 17 22 11 | 1 18 + | 2 14 16 + | 2 19 10 1 18 + | 5 17 + | 11 1 13 21 10 | 1 + | ,

10 14 12 14 11 21 + | 17 22 9 20 5 10 5 18 + | 4 5 16 9 18 + | :

7 21 19 11 | 1 17 22 18 + | 2 14 16 + | 11 1 13 7 16 1 + | 5 17 + | 11 1 13 21 10 | 1 | ,

1 11 20 14 + | 5 16 22 5 18 5 18 + | 12 9 13 4 5 13 . |

Megfejtés kulcsa.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l	m	n	o	p	r	s
						18	19	20	21	22						
						t	u	v	y	z						

Észrevétel.

E rejtvény számai közötti + jelek azon egyes szokat jelentik: melyekből, a rejtvény tárgyát képező költemény összeállítandó.

Jelentés.

E szám-rejtvény megfejtői között, — találatekonyságok elismerésüül a lapunkbani megneveztetésen fölül, — a rejtvény feladója által e czélra szentelt „China-ezüst“ érempenz fog kisoroltatni.

Az érempenz egyik felén a hon szerte mélyen gyászolt néhai széki gr. Teleky László elfelejthetlen házánkfia nagy-becsü arczképe; a minden egyes igaz honfinál nagy becszel bíró neve; születésének és gyászos elhunytának eléggé nem ecsetelhető emlékezetes éve; a másik felén pedig költeményben foglalt emlékirat hüen kivésve foglaltatik.

Szerk.

ESZTERGOMI ÉRTESEITŐ.

Hatóságilag bejegyzett
G a b o n a á r a k
jan. 28-kán.

Póstajárás.

Vasuti vonatok járása.

Közlötészetek.

Bécsi mérő szerint	Leg alant	Leg magasb
	ár. o. é.	ár. o. é.
Buza	2.50	2.80
Kétszeres	1.80	—
Rozs	1.70	—
Árpa	1.30	—
Zab	1.10	—
Kukoricza	1.10	1.26

Marhaus fontja 16 kr.

Lotteria huzás.

Buda, január 25-én.

6. 87. 59. 21. 41.

Bécs, január 18-án.

5. 51. 14. 61. 55.

Bécsi pénzbörze (jan. 27-kén).

Cs. arany . . . . . 5. —.

Ezüst . . . . . 116. —.

I. Indulás.

Nánára: reg. 10³/₄ óra.
U. oda d. u. 1¹/₂ " "
U. oda estve 6 " "
Dorogra: estve 6 " "

II. Érkezés.

Nánáról reg. . 6¹/₂ óra
U. onnan d. n. 1¹/₄ " "
U. onnan d. u. ³/₄ " "
Dorogról: reg. 7 " "

NB. A Nánarai póstajár-
rat összekötésben van a a közlekedés társas kocsikon
Bécs-pesti vasuti vonatok- (omnibuszokon) történik; állo-
kal, valamint a beszter- mási helyük a „fürdő“-fogadó-
czei naponkéntjáró utaso- ban van, s egy személy vitel-
kat felvevő póstkocsikkal. bére odáig vagy vissza 30 kr.

Pest felé.

Nánáról indul:
naponként délután 2 óra 28 p
" reggel 3 " 5 "
Hétfőn és pénteken külön gyors-
vonat estve 7 óra 35 perc.

Bécs felé.

Nánáról ind. d. e. ³/₄ 12 ó.
" " estve ³/₄ 12 "
Kedden és Szombaton a gyors-
vonat reggel 9 óra 25 perc.
Érkezés mindkét esetben
nehánypercczel előbb történik.

Esztergomból Nánáig

Hirdetések.

Hirdetmény.

T A U R U S

czim alatt

MARHAVÉSZ

ellen alakult, első általános állatbiztosítási egylet alulírott
főügynökének van szerencséje közhírré tenni, miszerint
ezen egylet működése 1865 január 1-én életbe lépett. Az
esztergomi főügynökség képviselővel

Mellinger Rezső ur

bizott meg. Az egylet minden oly veszesség ellen bizo-
sit, mint a mely mindennemű állatkór — kivéve a lóta-
konyt — és marhavész által, szarvas-, vágó-marha,
lovak, birkák, kecskék és sertéseknél előfordul, és
teljes kármentesítést fizet a biztosítási föltételek értelmé-
ben. Minden tekintetben kívántató felvilágosítással a fő-
ügynökség, és a nékie alárendelt ügynökök szívesen szol-
gálnak. Mellinger Rezső főügynök.

Főügynökség irodája Esztergomban Halpiacz
(Lőrincz utca 30-ik szám.)

Hirdetmény.

Az esztergomi polgári ifjuság

tiszteletteljesen tudatja a n. é. közönséggel, miszerint ál-
tala az 1865-ik évi febr. 7-én

Esztergomban a „Fürdő“ vendéglő teremében

Tánczvigalom

fog rendeztetni. Melyre egy külön, — és másra át nem
ruházható — meghívó jegyek által már meghivattak, szí-
ves megjelenésre ismételve ezennel felkéretnek. Kezdeté
7 óraker.

Kelt Esztergomban jan. 24. 1865.

A rendezőség.

Kávéház és vendéglő.

Alulírt e f. é. január hó 1-én Halpiaczon (Lőrincz ut-
ca) Szingerféle házban megnyitottam; jó két tekeasztal-
lal, ugy bel- mint külföldi legolvasottabb hirlapokkal bő-
ven felszerelt

k á v é h á z a m a t,

nemkülönbén válogatott ételekkel és italokkal minden-
kor kellően ellátott

v e n d é g l ő m e t,

melyet a n. é. közönségnek meleg pártfogásába ajánlván;
magam részéről biztosítom: hogy — a kávéházamat és
vendéglőmet szerencsétető — vendégeim pontos és elő-
zékeny kiszolgáltatással megelégedhessenek. Kelt Esz-
tergomban jan. 24. 1865.

Krammer Endre

kávés és vendéglős.

Alulírott az idei farsangra ajánlja legdiszesebb
tánczvigalmi és Mirthus koszorukat. Necz, és
disz fejkötöket. Továbbá: sima és virágos Moll,
és mindenféle **Tarlatan ruhakelméket**. Finom An-
gle, csipke és himzett tárgyakat, legfinomabb ke-
ztyüket. Azon szerint ajánlja Moll es csipke fűg-
nyeít Czérna, batiszt moll és vászon zsebkendőket,
Férfi ingeket gallércákat, nyakkendőket 4 legjobb
nemű kötő és necz **czérnát**, minden színű selyem
szalagokat végtére mindenféle fehér és rövid árukat.

Kelt Esztergom decz. 29. 1864.

Fränkl Mór

Széchenyi-téren, takaréktári épületben.

A vidéki megrendelések pontosan fog-
nak teljesitetni. (5-6)